

Гон М.О.*

ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ АСПЕКТИ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

The paper purports to suggest a number of ways of translating specific rhetorical devices used in the Anglo-American political discourse including the look into the functions of Shakespeare's words, Biblical phrases, literary allusions, phraseological units, toponyms, and sports terminology.

З-поміж проявів актуальності дослідження функціонування англійського лексикона суспільно-політичної тематики в перекладознавчому аспекті можна виокремити доволі красномовний епізод, який стався на українському телебаченні під час написання цієї статті. У програмі «Шустер Live», яка транслиювалася напередодні президентських виборів 17-ого січня 2010 р., кореспондент БІ-БІ-СІ, звертаючись до Президента Ющенка, зізнався, що не може віднайти вдалий відповідник англійській ідіомі «the buck stops here», вжив цей мовний зворот в оригінальній (неперекладній) формі, що викликало помітний стан замішання й розгубленості в аудиторії, зокрема – у ведучого. Власне кажучи, даний епізод цікавий і показовий не стільки з огляду на специфіку перекладу лексики живої мови, скільки у зміні функціонування, актуалізації нових обертонів понятійного наповнення фразеологізмів.

Як вказує З.Трофимова [1], ідіома «the buck stops here» набула популярності завдяки президенту США Г.Трумену, який тримав табличку із цими словами на робочому столі в Білому домі. Слово «buck» у цьому виразі означає «фішка», якою користуються при грі в покер. Отже, у дослівному перекладі йдеться про те, що фішка далі певного гравця не переходить до інших. У переносному значенні це стійке словосполучення близьке за значенням до виразу «остання інстанція», «усі питання вирішуються саме тут». Запропоновані З.Трофимовою інтерпретації ґрунтуються на дескриптивних тлумаченнях ідіоми в викладі Вільяма Сефаєра, спічрайтера Р.Ніксона та видатного лексикографа й пронизливого аналітика політичного узусу ХХ ст. У його «Політичному словнику» також зауважено, що Дж. Кеннеді вживав цю фразу, коли йшлося про те, що аналітики й радники можуть пропонувати лідеру нації різноманітні модуси вирішення нагальних політичних питань, проте саме президенту належить функція одноосібно визначати ієрархію пріоритетів національної безпеки і зовнішньої політики [2; 86]. Саме в такому контексті, наприклад, заступник міністра фінансів США Лоренс Саммерс писав у статті «Wishing Europe Well» (Newsweek, 3 січня 1999 р.): «The Clinton administration has always held firmly to the view that the buck stops – and starts – with us». Проте в питанні британського журналіста до В.Ющенка, очевидно, відобразився зовсім новий смисл ідіоми, який в актуалізованому звучанні означає «приймати цілковиту відповідальність». Додатковий відтінок звороту «the buck stops here» характерний для публічних промов Б.Обами, наприклад, коли президент взяв на себе відповідальність за збій роботи правоохоронних органів США, які не змогли запобігти запланованому (проте невдалому) теракту Абдул-Муталіба під час різдвяних свят 2009 р. Показово, що Г.Куртц починає статтю «Обама бере вину на

* студент 4 курсу відділення міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

себе» (Washington Post, 8 січня 2010 р.) саме з алюзії на Г.Трумена у якості своєрідного прецедентного тексту: «Відомо, що Гаррі Трумен знався на тому, як справити враження. Промовам Президента Обами зазвичай бракує точного красного слівця, але у вчорашній промові його спічрайтерам пощастило й вони знали наперед, що слова «Ultimately, the buck stops with me» з'являться на перших шпальтах газет.

Подібне переакцентування семасіологічних конотацій в сучасному політичному дискурсі стосується й окремих слів, скажімо, *credentials*. У двотомному англо-українському словнику, укладеному М.І.Баллою [+3], значення цього слова вказані не зовсім повно (мандат, посвідчення особи; вірчі грамоти посла). Відомий російський перекладач і журналіст-міжнародник П. Палажченко [4] справедливо констатує, що актуальним значенням цього слова є «репутація».

Отже, метою подальших спостережень є спроба класифікації декількох перекладацьких аспектів англійських суспільно-політичних текстів і публічних промов. Зокрема, до поставлених завдань входить дослідити функції шекспіризмів, біблійних та літературних алюзій, фразеологізмів, топонімів, іншомовних запозичень, історичних реалій, фольклорного компонента, спортивної термінології і запропонувати відповідні підходи та варіанти перекладів.

Об'єктом дослідження є програми телеканалів Сі-Ен-Ен, Бі-Бі-Сі, Фокс Ньюз, а також прес-конференції НАТО, які, на наш погляд, віддзеркалюють певні тенденції сучасного політичного дискурсу в Великій Британії та США. Разом з тим, аналіз риторичних прийомів колишнього Генерального секретаря ООН К. Аннана свідчить про те, що запропонований матеріал не обмежується лише цими двома країнами, а слугує ілюстрацією стилістичних трендів «політичної *Lingua Franca*».

У запропонованих спостереженнях стрижневою методою дослідження є текстуальний принцип, що ґрунтується на аналізі відповідних лексико-синтаксичних і прагматичних площин у межах конкретних текстів, які об'єднано відповідно до таксономії перекладацьких стратегій і принципів.

Як відомо, двома основними джерелами англійської ідіоматики та фразеології є твори Вільяма Шекспіра та переклад Біблії, який прийнято називати «Перекладом Короля Якова» (*King James Version*), який датується 1611 р. В ораторських текстах, аналітичних оглядах економічних проблем чи інтерв'ю використання усталених висловів із творів барда з Евона можна поділити на три загальні категорії. У курсі лекцій «Основи перекладу» виокремлено два види цитування – відкритий та прихований (*overt and covert quotations*) [5, 73]. Автори наголошують, що при передачі іншою мовою першого різновиду, тобто дослівного уривку тексту, необхідно використовувати відомі переклади цільовою мовою й остерігатися «саморобних» (*home-made*) варіантів. Переклад другого типу пропонується пов'язати із своєрідними посиланнями і використовувати прагматичні аспекти транслятології. Проте запропонована класифікація не є вичерпною. Так, в політико-економічних коментарях зустрічаються приклади трансформованих шекспіризмів, коли один із лексичних компонентів відомого виразу видозмінюється, проте загальна алюзія на класику залишається доволі відчутною.

Для ілюстрації прикладів відкритого цитування наведемо уривки з двох текстів: аналітичної програми Кела Томаса «Перша шпальта» на консервативному каналі «Фокс Ньюз» та прес-конференції колишнього речника НАТО Джеймі Шей. Спільною рисою проаналізованих текстів є авторське маркування шекспірівського джерела алюзії. In Shakespeare's «Hamlet,» Polonius gives his son wise advice: «Neither a borrower, nor a lender be.» Clearly, those who put together the budget of the United States government have ignored the advice of Polonius for a long time.

Благословення Полонія Лаерту читаємо в дії I, сцені 3 безсмертного «Гамлета». У ширшому контексті Шекспірівський текст звучить так: Neither a borrower nor a lender be; / For loan oft loses both itself and friend, / And borrowing dulls the edge of husbandry. [6, 739].

Керуючись порадами, що містяться в «Основах перекладу», український переклад повинен, очевидно, ґрунтуватися на авторитетних виданнях, яким вважається зібрання творів Шекспіра у 6 томах видавництва «Дніпро». У цьому виданні «Гамлет» перекладено Леонідом Гребінкою: Не позичай нікому і ні в кого; / Бо, даючи у борг, втрачаєш часто / І гроші, й друга; беручи ж у борг, / Чуття ошадності помалу тупиш» [7, 22].

Цю стратегію варто використати при перекладі відкритої цитати, коли речник НАТО порівнює Слободана Мілошевича із Макбетом, натякаючи, очевидно, на неминучість покарання: All of this, i.e. the attempt to destroy the evidence, the belief that you can dig up the crime if you dig up the body, reminds me of the scene in Act II of Macbeth, where you remember that having committed his crime, Lady Macbeth says to Macbeth: «Go get water and wash this filthy witness from your hand». And Macbeth replies: «Will all great Neptune's ocean wash this blood clean from my hand?» And Lady Macbeth replies: «Out damned spot, out I say, here's the smell of blood still. All the perfumes of Arabia will not sweeten this little hand. What's done cannot be undone. Цей пасаж вартий уваги з декількох міркувань. По-перше, він свідчить про те, що перекладачі не завжди можуть повністю довіряти ораторам, коли вони вказують на джерело власних посилань. Так, Дж. Шей згадує лише 2-ий акт «Макбета», хоча його декламування Шекспірової трагедії є своєрідною компіляцією, яка справді починається із зазначеного місця, але закінчується відомим прислів'ям, яке читаємо в першій сцені 5-ого акту: «what's done cannot be undone». По-друге, при перекладі цього влучного вислову – у даному контексті – необхідно консультиватися з поетичними перекладами, оскільки фразеологічні словники не завжди можуть стати в пригоді для передачі патетично-трагічного настрою оригіналу. Приміром, запропоновані еквіваленти в «Англо-українському фразеологічному словнику» К.Т.Баранцева «що було, те загуло» та «що з воза впало, те пропало» [8, 1000] навряд чи відповідають стилістичному реєстру вихідного тексту.

Фрази, що згадано у промові, у перекладі Бориса Тена з участю Віктора Гуменюка, звучать так: «Йди, водою відмий / Ці свідчення криваві з рук», «Чи зміє весь Нептунів океан / Безвинну кров з цих рук?», «Геть, проклята плямо!», «А рука й досі тхне кров'ю. Усім пахощам аравійським не відбити цього запаху в цієї маленької руки!», «Що зроблено, то зроблено» [7, 365 – 366, 404 – 405].

Складність передачі українською мовою переднього слова ведучого програми «Серйозна розмова» Тіма Себастьяна (телеканал БІ-БІ-СІ) полягає в складному поєднанні розмовної лексики, запозичень та шекспіризмів.

Що стосується останніх, то перед нами приклад другого різновиду цитат, так званих «covert quotations». «Приховане посилання» – це слова блазня Трінкуло із «Бурі» (акт 2, сцена 2): «Misery acquaints a man with strange bedfellows», які згодом стали прислів'ям. К.Баранцев, пропонуючи варіант «з ким не пристанеш у злиднях», подає цікаву етимологію цього вислову. Виявляється, що до половини XVII ст. окремі ліжка зустрічалися в Англії рідко, а тому особи однієї статі спали разом [8, 18]. Можливо, Микола Бажан врахував історію виникнення прислів'я і переклав це місце майже дослівно: «Дивно, з ким тільки злидні не примушують людину лежати в купі» [9, 400]. Очевидно, що така «постільна» конотація повністю відповідає духові оригіналу, проте не може слугувати навіть частковим еквівалентом аналізованого тексту. Як зазначалося вище, при перекладі прихованих алюзій необхідно враховувати прагматичний аспект і намагатися передати їхнє переносне значення. Отже, фразу «What about business and ethics, and did she ever succeed in marrying those two strange bedfellows herself?» можна перекласти «Чи вдалося їй

зробити майже неможливе – поєднати комерцію з моральними нормами?» Розмовне *headhunt* означає «полювати за талантами», тобто підбирати висококваліфіковані кадри, а запозичення з китайської мови *mandarins* стосовно Ради директорів Нью-Йоркської фондової біржі передає негативну оцінку як «зашкарублених, інертних керівників».

З точки зору перекладу іншомовних запозичень, необхідно звернути увагу і на шведське слово *smorgasbord*, яке вживається і в українській мові – шведській стил. Разом з тим, хотілося б навести приклад використання цього запозичення із значенням «карт-бланш», «надавати цілковиту волю дій»: President Clinton worked hard to move us beyond the stifling politics of patronage and partisanship, where we foolishly and repeatedly tried to lay out a smorgasbord for special interests. – Президент Клінтон невтомно працював над тим, щоб покласти край колишній практиці призначати на державні посади відданих йому політиків та захищати лише партійні інтереси, коли певні корпорації отримували необмежену свободу дій.

Ілюстрації функціонування шекспіризмів в сучасній англійській мові хотілося б закінчити прикладом своєрідного синтезу другого і третього різновидів цитат. Патрік Джефсон, колишній секретар принцеси Діани, коментуючи її стосунки з принцом Чарльзом, вживає вираз «media slings and arrows that they sling at each other». Як бачимо, в розмові з журналістом Джефсон відкрито не посилається на монолог Гамлета «Бути чи не бути», оскільки вислови з нього ввійшли в плоть і кров англійської мови і сприймаються носіями мови як кліше. Разом з тим, оратор трансформує слова Гамлета «праці та стріли лютої долі»: в його інтерпретації ця аллюзія набирає значення «взаємні образи і звинувачення, які вони висловлювали в засобах масової інформації».

Типовий приклад використання біблійної образності міститься у виступі Генерального Секретаря ООН, з яким Кофі Аннан звернувся до Генеральної Асамблеї 21 вересня 2004 року. Завершальна частина виступу заслуговує на ретельний розгляд, адже в її осерді – аллюзія на Біблійний текст: «Excellencies, each generation has its part to play in the age-old struggle to strengthen the rule of law for all - which alone can guarantee freedom for all. Let our generation not be *found wanting*» – Ваші Високоповажності! Кожне покоління покликане відіграти свою роль у споконвічній боротьбі за укріплення принципу верховенства права у всьому світі, бо тільки це може гарантувати свободу для всіх. *Наше покоління не повинно зрадити* [10, 85].

Очевидно, що виділена курсивом фраза перекладена не буквально, що, зрештою, в перекладах майже неможливо, а переосмислена з огляду на фонову інформацію. Кофі Аннан опосередковано посилається на 5-й розділ Книги Даниїла, де йдеться про учту Вальтасара, під час якої «вийшли пальці людської руки, і писали навпроти свічника на вапні стіни царського палацу, і цар бачив зарис руки, що писала» (Даниїла 5:5). Оскільки ні син царя Навуходоносора, ні мудреці та заклиначі не могли розтлумачити слова «мене, текел, фарес», було вирішено покликати Даниїла, оскільки він мав талант «розв'язувати невідоме, і розплутувати вузли» (вірш 16). Слово «текел» Даниїл інтерпретував «ти зважений на вазі, і знайдений легеньким» (вірш 27. У перекладі Короля Якова: Thou art weighed in the balances, and art found wanting).

Ця біблійна історія також увійшла до фразеологічної скарбнички української та англійської мов у вигляді вислову «handwriting (writing) on the wall» – «письмена на стіні», що в переносному значенні вживається як лиховісна ознака.

Журналісти каналу Сі-Ен-Ен теж широко користуються цим фразеологізмом. Так, у репортажі про консалтингову компанію «Саломон Сміт Барні» можна було почути: Shareholders have been furious with Jack Grubman, the pied piper of Telecom. He kept urging buy as the sector imploded and investors lost \$2 trillion on the likes of WorldCom and Global Cros-

sing. That didn't seem to rattle Salomon Smith Barney. Grubman, after all, helped rake in \$1 billion in telecom investment banking fees.

But the handwriting was on the wall after the \$20-million-a-year analyst who even attended Telecom corporate board meetings was asked by a congressman if Salomon slipped cheap initial public offering shares to its high-level friends at WorldCom. That's called spinning.

При перекладі другого абзацу необхідно враховувати переносне значення алюзії на Писання: «Проте запобігти краху (катастрофі) вже було неможливо, а надто після того, як конгресмен запитав аналітика, прибутки якого становили 20 мільйонів доларів на рік і котрий відвідував засідання Ради директорів компанії Телеком, чи фірма Саломон не «сплавляла» акції на перших відкритих торгах своїм високопоставленим знайомим з корпорації Ворлдком. Це називається «переполовинити».

Цікавим видається і використання німецького фольклору, для опису обурення акціонерів діями Джека Грабмена, якого схарактеризовано як «the pied piper». Очевидно, йдеться про героя німецьких народних оповідань, який врятував місто від навали щурів, коли своєю грою на флейті заманив їх у ріку. У фігуральному значенні цим словосполученням називають людей, які дають нездійсненні обіцянки. Думається, що з точки зору прагматики перекладу в даному разі варто звернутися до українських народних казок і, скажімо, перекласти «the pied piper» як «ділок, який розповідає казки про солом'яного бичка».

Фразеологізми, що етимологічно пов'язані з Новим завітом, можна представити на матеріалі діалогу між відомим ведучим ток-шоу Лері Кінга та колишнім Державним секретарем США Кондоллісою Райс:

– Saddam Hussein has taken this last opportunity and thrown it away. And so I think the world will now be very skeptical of any 11th-hour efforts that he makes to pretend that he is complying.

– So if he had a change of heart it would have to be literally a confessional and then open sesame?

Із притчі про працівників у винограднику, яку Христос розповідає своїм учням у 20-му розділі Євангелія від Матвія, в англійську ідіоматику ввійшов вираз «об одинадцятій годині», що означає «в останню хвилину». Окрім сталого виразу «a change of heart» (змінити гнів на милість), у питанні Кінга впадає в очі фраза «сезаме, відчинися!», яка запозичена із арабської казки, і вживається для означення надійного способу досягнення мети.

Українські народні традиції теж можуть використовуватися при перекладі для збереження образності й створення відповідних асоціацій. У твердженні «California Governor Arnold Schwarzenegger's Christmas gift to the Republican Party is a piece of coal in a stocking» ініціативи губернатора Каліфорнії порівнюються зі шматком вугілля, оскільки в англомовних країнах неслухняних дітей лякають тим, що саме його принесе в чобітку Санта Клаус на Різдво. У даному випадку доречним виглядає переклад, пов'язаний із аналогічною традицією в Україні – «подарувати різку на Святого Миколая».

Звісно, літературні алюзії в сучасних англомовних публічних промовах і текстах суспільно-політичного характеру не вичерпуються шекспіризмами. Так, Джеймі Шей, згаданий нами раніше у зв'язку з «Макбетом», послуговується натяком на твір англійського поета XVII ст. Ендрю Марвелла: «... he has often in the past preferred to slow things down but let him now speed things up, let him hear at his back time's winged chariot drawing near». Прецедентний текст, тобто джерело посилення, використаний речником НАТО, доволі легко визначити: він майже дослівно цитує вірш Ендрю Марвелла «To His Coy Mistress» (1650 р.), в якому читаємо: But at my back I always hear / Time's winged chariot hurrying near...»

У переносному значенні часто вживається і назва роману Джозефа Хеллера «Catch-22», який в українському перекладі називається «Пастка для дурнів». Розповідаючи про судовий позов, висунутий пасажиром проти авіакомпанії Саузвест, кореспондент Сі-Ен-Ен Філіп Хауерд вживає назву літературного твору у значенні «безвихідна ситуація», «зачароване коло»: ... Well, of course, the airlines are in an impossible position. It's a catch-22».

Важливою особливістю сучасного політичного дискурсу США можна вважати його зв'язок з історичними реаліями суспільного життя, які знайшли відображення в англійському ідіоматичному репертуарі, наприклад, виразу «It's the economy, stupid». Очевидно, що фраза «Все залежить від економіки, тупиця!» у фігуральному значенні позбавлене пейоративно-лайливого звучання. Це гасло першої президентської кампанії Білла Клінтона (1992 р.), набуло широкого вживання у різних модифікаціях. Переосмислені історичні реалії важливі й для розуміння такого, наприклад, речення (канал «Фокс Ньюз»): «Liberals would keep Social Security back in the Victrola days» (ліберали пропонують залишити соціальне забезпечення таким, яким воно було у далекому минулому). Такий вибір еквівалента пояснюється тим, що «Віктрولا» була товарним знаком корпорації «Арсі-ей», яка виробляла грамофони та патефони.

В короткому уривку з виступу кандидата у президенти США від демократичної партії Джона Керрі 20 вересня 2004 р. перед студентами Нью-Йоркського університету містяться яскраві приклади країнознавчих реалій, літературних алюзій, фразеологізмів та актуальних лексичних значень, які передбачають ґрунтовну фонову підготовку перекладача: «This is all the more stunning because we're not talking about **20/20 hindsight**, we are not talking about **monday-morning quarterbacking**... This President **was in denial**. He **hitched his wagon** to the ideologues who surround him...» У першому реченні своєрідний виклик перекладачеві становлять дві синонімічні фрази, одна з яких пов'язана з реаліями із сфери американської медицини, а інша – із значенням спортивних термінів, що ввійшли до повсякденного вжитку. Відомо, що в США показником нормального зору вважається показник 20. Отже, вираз «20/20 hindsight» буквально означає «прекрасний ретроспективний зір», а в політичному дискурсі вживається як синонім української ідіоми «заднім умом розумний».

Певна мода на зворот «monday-morning quarterback» пояснюється популярністю американського футболу, в якому «квотербек» виконує функцію організатора тактичних дій команди. Ігри в професіональній лізі проводяться по неділях, а наступного дня вболівальники, часто невдоволені грою розігруючого, жваво обговорюють перипетії матчів. Отже, обидві фрази мають значення українського звороту «мудрий по шкоді». Співзвучний приклад, де цю ідіому можна перекласти «вели коня кувати, коли кузня згоріла» чи «після бійки кулаками розмахувати», можна запропонувати як переклад речення We should have taken action before 9/11, but 20/20 hindsight is always perfect.

Звинувачення Керрі на адресу президента «was in denial» можна передати як «відмовляється визнати самоочевидні речі». Хоча ця фраза не зафіксована ні в словнику М.Балли, ні в новому «БАРСІ» за редакцією Ю.Д. Апресяна [11], контекст публічної промови Керрі допомагає осягнути її значення. В іншому пасажі політик закидає віце-президентові Чейні: «тільки він наполягає на тому, що земля – рівна». Прецедентним джерелом слів «hitched his wagon to the ideologues» є сентенція американського письменника ХІХ ст. Ральфа Волдо Емерсона «Hitch your wagon to a star», тобто «став перед собою високі цілі, домагайся найкращих результатів». Керрі іронічно обіграє цю ідіому, натякаючи на те, що президент «іде на повідку в політиканів із свого оточення».

Із спортивної термінології варто звернути увагу на вираз «political football», який вживається у значенні «об'єкт політичних ігор, спекуляцій». Наприклад: That's not because anyone doubts what must be done. Rather, it is because some politicians want to use Social Se-

curity as a political football.– І не тому, що ніхто не знає, як діяти. Радше, ми опинилися у такій ситуації тому, що деякі політики намагаються використати соціальне страхування як об'єкт політичних махінацій. Із спортивних термінів до суспільної лексики, так би мовити,» перекочувало правило «homerun» (буквально це означає повну пробіжку трьох баз). Можливо, в українському варіанті воно відповідає футбольному поняттю «влучити в самісіньку дев'ятку». В аналітичних програмах телеканалу «Фокс Ньюс» «homerun» передає значення великого успіху: To look at Buffett, you'd think he always hit financial homeruns (Що стосується Баффетта, може скластися враження, що він завжди досягав блискучих фінансових результатів).

Певні труднощі при перекладі можуть викликати й лінгвокраїнознавчі топоніми (термін Ірини Алексеевої [12, 39]). Наприклад, Білл О'Райлі так оцінює ліберальні погляди Джона Керрі: That doesn't play in Peoria or most or places where Americans value tradition and believe their country stands for freedom and decency. Для перекладу цього речення необхідно пам'ятати, що з часів Авраама Лінкольна місто Пеорія (штат Іллінойс) було настільки традиційним американським поселенням, що його вважали «лакмусовим папірцем» громадської думки, і популярність певних політичних рішень супроводжувалася питанням «Will it play in Peoria?» (А чи сприймуть це в Пеорії?). З огляду на таку історичну інформацію, виділене речення в перекладі може звучати «Більшості американців, які цінують традиції та вважають, що їхня країна захищає ідеали свободи та гідності, не до вподоби такі цінності».

Оскільки Детройт (штат Мічиган) є найважливішим центром автомобільної промисловості США, то й назву міста в останньому реченні вжито в узагальнюючому значенні, що необхідно враховувати при перекладі. Make Detroit do better on gas mileage, but don't think that alone will solve our shortage and high price problem – Автомобільна промисловість повинна краще дбати про економічність машин, але пам'ятаймо, що навіть це не допоможе подолати дефіцит чи приборкати ріст цін на паливо.

Таким чином, аналіз деяких особливостей сучасних англійських суспільно-політичних текстів і публічних промов свідчить про те, що для повноцінного перекладу необхідно не тільки бути озброєним серйозними теоретичними знаннями, володіти широким словниковим запасом, але й мати ґрунтовну фонову підготовку. Як ми намагалися продемонструвати, така сукупність знань і навичок включає тлумачення переносного значення алюзій на Писання та літературні твори різних історичних епох, знайомство з німецьким фольклором та арабськими казками, розуміння фонологічних особливостей мовлення, історичних реалій суспільного життя, які знайшли відображення в англійському ідіоматичному репертуарі. Величезну роль в перекладах запропонованої тематики відіграє країнознавчий елемент, який включає сферу американської медицини і спортивних термінів, що ввійшли до повсякденного вжитку, та лінгвокраїнознавчі топоніми.

Література

1. Трофимова З.С. / Зоя Трофимова. Словарь новых слов и значений в английском языке.– Москва: «Павлин», 1993.
2. Saffire's Political Dictionary / William Safire.– Oxford; New York: Oxford University Press, 2008.
3. Англо-український словник. / Склав М.І.Балла. – Т.т.1, 2.– Київ: Вид-во «Освіта», 1996.
4. Палажченко П.Р. / Павел Русланович Палажченко. Все познается в сравнении, или Несистематический словарь трудностей, тонкостей и премудростей английского языка в сопоставлении с русским.– Москва: «Валент», 2000.
5. Мірам Г.Е. / Дайнеко В.В., Тарануха Л.А. Основи перекладу: Курс лекцій; Навчальний посібник – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002.

6. Shakespeare W. Complete Works / The Complete Works of William Shakespeare. The Cambridge Edition Text.– New York: Garden City Books.
7. Шекспір В. / Вільям Шекспір. Твори в шести томах. Том 5.– К.: Дніпро, 1986.
8. Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник.– Київ: Видавництво «Радянська Школа», 1969.
9. Шекспір В. / Вільям Шекспір. Твори в шести томах. Том 6.– К.: Дніпро, 1986.
10. Мірам Г. / Гон О.М., Гулик в.О., Морозов В.П. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат: Посібник з англійської для ВНЗ.– К.: Факт, 2005.
11. Большой англо-русский словарь: в 3-х т. / Под общей редакцией Академика Ю.Д. Апресяна.– М.: Русский язык, 1993.
12. Алексеева И.С. / Ирина Сергеевна Алексеева. Профессиональный тренинг переводчика.– Санкт-Петербург: Издательство «Союз», 2001.